

LATRIN 2013

Har du ett hus med dass?

- Tips & råd för att ta hand toalettavfallet själv.

Tips och Råd

– När du själv ska ta hand om toalettavfallet

I denna folder har vi samlat kortfattad information om latrinkompostering och olika typer av torra toaletter.

All hantering av latrin skall ske på ett miljöriktigt sätt så att inte närliggande dricksvattentäcker, grundvattnet eller naturen förorenas. Det handlar om att skydda både människors hälsa och miljön. Därför finns det regler som kräver att du söker tillstånd hos kommunens miljöförvaltning innan du ändrar hanteringen av latrin från din torrtoalett.

Det är fastighetsägaren som ansvarar för att installation görs på ett riktigt sätt och att ansökan inkommer till miljöförvaltningen. Ansökan ska göras skriftligen, och skickas till din kommun. Invänta ett skriftligt beslut från miljöförvaltningen innan du införskaffar och/eller anordnar annan hantering.

Utförligare information finns samlat på www.avloppsguiden.se/avloppsteknik/toaletter

TORR TOALETTLÖSNING

En torrtoalett är ett miljövänligare alternativ än en vattentoalett. Förmultnat avfall kan med fördel användas som jordförbättringsmedel i trädgården.

Torrtoalett finns i olika konstruktioner

I handeln finns olika konstruktioner på torrtoaletter. De säljs i bland annat välsorterade varuhus, vitvaruhus och VVS-butiker. Avfallet förmultnar inte i alla torrtoaletter. De flesta toaletter måste därför kompletteras med en latrinkompost, se rubrik latrinkompost.

Viktigt att tänka på vid val av toalett

- Vilka ingrepp som är möjliga att göra i huset.
- Kompletteras med latrinkompost.
- Hur mycket intresse och arbete man är beredd att lägga ner på toalettens skötsel.

Placering av toaletten

Enligt Boverkets författningssamling 1998:38, 3:333 torrklosett o.d. står:

”Utrymme för behållare till klosett får inte placeras så att fekalier eller urin måste transporteras genom utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel hanteras. Utrymme för behållare till klosett ska placeras och utformas så att bortforsling av behållare underlättas samt så att säkerhet, god hygien och god arbetsmiljö erhålls”.

Hantera avfallet enligt kommunens krav

Med toaletten följer ofta en produktbeskrivning med anvisning om hur avfallet ska/kan omhändertas. Observera att avfallet alltid ska, oavsett vad som framgår i produktbeskrivningen, omhändertas enligt kommunens krav.

Följ installationsbeskrivningen för bästa resultat

Ventilationen är viktig för att undvika luktproblem. Ventilationsskorstenen ska vara tillräckligt hög, det vill säga över taknock, så att dålig lukt inte slår ner i anslutning till huset. Det är viktigt att ventilationsskorstenen isoleras så att inte kondensvatten belastar toaletten. Om du planerar att avleda toalettens ventilationsrör till befintlig skorsten bör du först kontakta skorstensfejarmästaren.

LATRINKOMPOST

I en latrinkompost komposteras toalettavfallet från utedass eller andra torrtoaletter. Du får en näringsrik kompostmull som med fördel kan användas som jordförbättring i din trädgård.

En fylld behållare måste vila (hygieniseras) minst ett år innan materialet används som jordförbättring. Gräv inte ner eller sprid ut ofullständigt komposterad latrin.

Kompostens konstruktionskrav

- Komposten ska vara utförd i tåligt material, undvik impregnerat virke då det kan påverka komposteringsprocessen.
- Komposten ska ha ett tättslutande lock av plast, plåt eller annat tätt material så att inte regn- eller smältvatten kommer in i behållaren.
- Komposten ska vara ventilerad. Ventilationen ska försees med insektsnät samt vara placerad så att inte regn- eller smältvatten kommer in i behållaren.
- Komposten ska vara tät så att fåglar, råttor/möss ellerflugor ej kan ta sig in eller att läckage uppstår. Det är viktigt att botten är helt tät.
- Komposten ska bestå av två från varandra separerade behållare eller vara tvådelad. Är den tvådelad ska även skiljeväggen vara tät.

Rekommenderad volym:

2 stycken behållare/fack rymmande 350 L per styck, sammanlagd volym 700 L, gäller för fastigheter med fritidsboende. För helårsboende eller fritidsfastighet som nyttjas under större delen av året eller annan hög belastning krävs dubbel volym eller flera behållare.

URINSORTERANDE TOALETTER

- Omhändertagande av urin.

Flera torra toalettlösningar kräver/rekommenderar att urinen sorteras. Urinen kan omhändertas på följande sätt:

- Urinen kan komposteras tillsammans med det fasta avfallet i latrinkomposten. Urinen ska inte spädas med vatten.
- Urinen kan samlas i slutna tank som töms av godkänd entreprenör för användning inom jordbruk.
- Mindre mängder urin kan samlas upp och spridas i trädgården.

Förutsättningar för spridning av mindre mängd urin.

För privatpersoner med lämpliga tomter kan urin användas som gödningsmedel i trädgården. Spridning av urin kan också vara ett bra komplement till kompostering då stora mängder urin kan göra latrinkomposten för blöt.

Urin kan endast spridas i trädgården under växtsäsongen. Övrig tid på året ska urinen mellanlagras i slutet kärl eller komposteras i godkänd latrinkompost. Stora mängder urin som sprids på en liten yta eller på områden utan lämplig växtlighet, kan ge negativa effekter på växtlighet och grundvatten samt bidra till övergödning. Magra skogs-, bergs- och stenområden är ej lämpliga för spridning av urin. Späd urinen med vatten innan spridning då den innehåller mycket näring. Vid torrperiod kan eftervattning eller nedmyllning behövas för att undvika lukt.

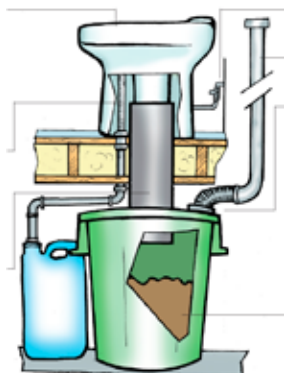

bild: aquatron.se

Det är inte tillåtet att:

- Avleda urinen från toaletten till bad-, disk- och tvättvattenavlopp
- Avleda urinen från toaletten till markinfiltration, stenkista eller sandbädd.

EXEMPEL PÅ TORRA TOAETTLÖSNINGAR

STOR FÖRMULTNINGSTOALETT / MULTRUM

En stor förmultningstoalett har avfallsbehållaren placerad under eller utanför toalettutrymmet. Dessa toaletter rekommenderas till permanentboende och fritidsboende med mer än fyra hushållsmedlemmar, då de är mindre känsliga för överbelastning. Om önskemålet är att komposteringsprocessen ska fortgå året runt måste behållaren vara el-uppvärmd, eller placeras i ett uppvärmt utrymme. Avfallet komposteras till mull i avfallsbehållaren med hjälp av syre, värme och rätt fukthalt.

Avfallsbehållarens volym

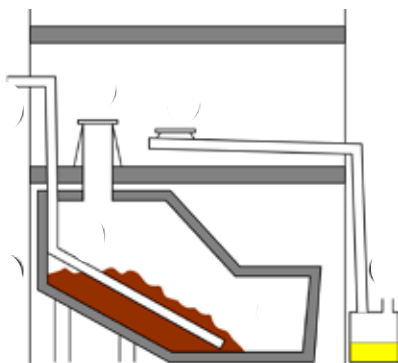
Toalettens avfallsbehållare finns i olika storlekar. Avfallsbehållarens storlek, antal personer som ska nyttja anläggningen samt om utrymmet för behållaren är uppvärmt eller inte, är avgörande om toaletten måste kompletteras med en latrinkompost.

Med urinseparering

Toaletten finns även med urinseparering/ uppsamling av kompostvätska. Hantering av urinen, se: Urinsorterande torrtoaletter Omhändertagande av urin.

Kommunens krav

Kontakta miljökontoret för information om vilka krav som gäller vid fritidsboende och permanentboende.

Clivus_Multrum_Composting_toilet_with_urine_diversion-dehydration

LITEN FÖRMULTNINGSTOALETT

En liten förmultningstoalett är el-ansluten och har, till skillnad från en stor förmultningstoalett, hela toalettanläggningen placerad i toalettutrymmet. Avfallet komposteras till mull i toaletten med hjälp av syre, värme och rätt fukthalt. En toalett som har ett värmeelement i toaletten, för avdunstning av urinen, är inte en förmultningstoalett utan en förtorkningstoalett.

Kommunens krav

1. Spolvatten får inte anslutas till toaletten.
2. Innan mullen är färdig att användas i trädgården måste den efterkomposteras (hygieniseras) i minst sex månader. Efterkomposteringen sker utomhus, antingen i de behållare som medföljer toaletten, eller i en godkänd latrinkompost. Se rubrik latrinkompost.

Observera att denna toalett har begränsad kapacitet.

URINSORTERANDE FÖRTORKNINGSTOALETT

En urinsorterande förtorkningstoalett är utformad så att urinen och fekalierna separeras i toaletten. Urinen avleds från toaletten till separat behållare (tank, dunk eller dylikt). Det fasta avfallet samlas upp i toalettens behållare. Avfallet komposteras inte till mull i toaletten.

Kommunens krav

1. Spolvatten får inte anslutas till toaletten.
2. Toaletten måste kompletteras med godkänd latrinkompost för kompostering av avfallet till mull. Hantering av urinen – se rubrik: Urinsorterande torrtoaletter - Omhändertagande av urin.

FÖRTORKNINGSTOALETT

En förtorkningstoalett är i princip utseendemässigt en modernare variant av ett utedass, det vill säga avfallet komposteras inte till mull i toaletten.

Kommunens krav

1. Spolvatten får inte anslutas till toaletten.
2. Toaletten måste kompletteras med godkänd latrinkompost för kompostering av avfallet till mull.

FÖRBRÄNNINGSTOALETT

I en förbränningstoalett förbränns toalettavfallet vid hög temperatur. Askan behöver inte komposteras utan kan spridas direkt i trädgården.

UTEDASS

Den billigaste och mest miljövänliga lösningen på toalettfrågan är fortfarande det "gamla hederliga torrdataset" (utedass). Ett utedass kan mycket väl anordnas inomhus med god ventilation, möjlighet till handtvätt samt toalettstol i plast eller porslin. Avfallsbehållaren placeras under toalettutrymmet. Avfallet töms i en latrinkompost för kompostering och du får en användbar, näringsrik slutprodukt, kompostmull till trädgården.

Ett utedass kan kompletteras med urinseparering. Urinen avleds från toaletten till separat behållare (dunk eller dylikt). Hantering av urinen – se rubrik: Urinsorterande torrtoaletter - Omhändertagande av urin.

Kommunens krav

Toaletten måste kompletteras med godkänd latrin-kompost för kompostering av avfallet till mull.

